

סליחה ! יש כזה דבר 'ברכו' יתום ?

- ❖ זמן התחלת 'ברוך השם המבורך' על 'ברכו', הוא בתוך כ-2 שניות בלבד מסיום ש"ץ תיבת 'המבורך' !
- ❖ אולם כל זמן שהציבור עונים, ניתן להצטרף ולהתחיל לענות עמהם.

מקורות: שו"ע קכ"ד, י"א. וע"ע בבאה"ל ד"ה וקודם בסופו 'גם קדיש קדושה וברכו'.
וע"ע בסעיף ה' במ"ב ס"ק ל"ד ובאה"ל ד"ה מיד.
וע"ע במג"א ס"ק י"ה. באה"ט נ"ה, ט"ז. הו"ד במ"ב נ"ז, ט'. ובמ"ב קכ"ה, ב' - מבואר
דפשיט"ל שדינים אלו שוים המה בכל העניות כולם.

זכור !

עניית 'ברכו' לאהר 'כדי דיבור' אסורה !
ונקראת 'ברכו יתום' !

גם החזן וגם הקהל, וכן בבית - כולנו מקדישים 2 שניות בין ברכה לברכה - לעניית אמן כהלכה !

לקבלת חומר ולשאלות ניתן לפנות למכון עניית אמן כהלכה:

פקס: 077-444-7946

מה זה ברכו יתום ?

ישנם שלשה אופנים של "אמן יתומה" ;

- א. הנה מפורסם הדבר שאין עונים 'אמן יתומה' ואין זו מעלה בעלמא, אלא איסור מדינא, כמש"א בברכות מ"ז. 'אין עונים אמן יתומה, בן עזאי אומר העונה אמן יתומה יהיו בניו יתומים' רח"ל. ואפילו במקום של 'ספק' אמן יתומה אין עונים כלל [קכ"ד, ח' באה"ל ויש מהמירין, כה"ת, חיד"א, חסד לאלפים].
- ב. גם ידוע כבר שישנם ג' אופנים של אמן יתומה:
 - א' – לאחר שעבר תכ"ד מסיום הברכה.
 - ב' – לאחר שהתחיל הש"ץ את הברכה הבאה.
 - ג' – העונה ואינו יודע על מה הוא עונה.

ענייה יתומה ב'ברכו' ;

- ג. כשם שעניית אמן יתומה אסורה, כך עניית 'ברכו יתום' גם אסורה, לכן העונים 'ברוך השם המבורך' יקפידו: לענות מיד לאחר שסיים החזן תיבת 'המבורך' ולא יתעכבו עם ענייתם.
- דהיינו שכמו שחובה להמתין עד לסיום תיבת 'המבורך' שלא יכשלו ב'ברכו חסוף' ח"ו ולכן על הש"ץ או העולה לתורה: לחתוך את סיום תיבת המבורך באופן חד וברור ובקול רם – כמבואר בסימן קכ"ה במ"ב ס"ק ב'. כך גם כן חובה לענות תיבה לאחר סיום התיבה ולא להשתהות מלענות.
- ד. אמנם תוך כדי דיבור כדיבור דמי, דהיינו כשתי שניות מסיום תיבת המבורך[שזה שיעור אמירת ג' או ד' תיבות אצל אדם בינוני] אפשר עדיין להתחיל לענות 'ברוך השם המבורך', אבל לאחר זמן הזה לא יענו על הברכו הזה כלל.
- ה. אם הציבור באמצע לענות על ה'ברכו', יכול להצטרף לענייתם אפילו שעבר כבר תכ"ד מעת שסיים הש"ץ או העולה לתורה תיבת 'המבורך', ויתחיל לענות אפילו שהוא יסיים אחרי הציבור, יותר משיעורא דתכ"ד מסיום ענייתם [כמבואר בסימן קכ"ד, ח' באה"ל 'מיד' לגבי אמן, ושם סעיף י"א בבאה"ל 'וקודם' לענין קדיש קדושה וברכו, וכמבואר במ"ב קכ"ה, ס"ק ב' ששווים דין אמן 'חטופה' בכל העניות אחרי ש"ץ או מברך, וע"ע מג"א קכ"ד, ס"ק י"ח לגבי

- קדיש וברכו יתומים, ובבאה"ט סימן נ"ה ס"ק ט"ז שהשווה קדיש לקדושה, והו"ד במ"ב נ"ו, סק"ט, ומבואר דגם לענין יתומה שוים דיניהם ודו"ק].
- ו. לאחר עניית הקהל בההל"ו, חוזר הש"ץ ואומר גם הוא 'ברוך השם המבורך לעולם ועד' כדי לכלול את עצמו בתוך שאר המברכים גם כן, וכמו שאומר לקהל 'ברכו את השם' מברך גם הוא בעצמו [שו"ע נ"ז, א' ומ"ב].
- ז. כתב המ"ב [נ"ז, סוסק"ב] שמי שלא ענה בההל"ו, כגון שלא שמע ש"ץ אומר ברכו, וגם לא שמע את הציבור עונים בההל"ו, אבל שומע את הש"ץ אומר אח"כ בההל"ו, יענה אמן אחרי הש"ץ.
- ח. ומבואר בדבריו שאין אמירת בההל"ו של הש"ץ נחשבת לענייה עם הציבור, לענין שיוכלו להצטרף אליו, לכן אם הגיע כשש"ץ אומר בההל"ו לא יכול להצטרף עמו ולהתחיל אז לומר בההל"ו אלא יוכל רק לענות אחריו אמן, ומבואר נמי דש"ץ אומרה לאחר סיום אמירת הקהל בההל"ו, וא"צ להתחיל לפני שיסיימו הציבור, שתהיה ענייתו בההל"ו כענית דבר שבקדושה ובמנין.
- ט. ואילו לענין קדושה כתב בבאה"ל [קכ"ה ד"ה 'אלא'] שאם יתחיל ש"ץ קודם שגמרו הקהל נחשב כציבור ויוכל להוציא אחרים.
- י. ממילא אופן ב' של יתומה, דהיינו שעונה אמן לאחר שהתחיל ש"ץ את הברכה הבאה, ל"ש כע"ז בברכו, כי כשהש"ץ או העולה לתורה אומרים בההל"ו, א"א להצטרף אליהם ולהתחיל לענות, וזה קודם שמתחיל ש"ץ או עולה לתורה את הברכה הבאה.
- יא. ואופן ג' של יתומה שלא יודע על מה הוא עונה, ל"ש רק באמן שעונים אותו דבר על כמה מיני ברכות, אבל בברכו, בודאי יודע על מה הוא עונה.
- יב. וכאשר אמרו חכמים בש"ס ברכות מ"ז. שהעונה אמן יתומה ח"ו יהיו בניו זכו' – בודאי שמידה טובה מרובה פי חמש מאות, והנזהר מאמן יתומה, ומברכו יתום – אזי על כל זהירות וזהירות שכרו מרובה לו ולזרעו להאריך ימים ושנים בטוב ובנעימים.